خبر

بمباران غوطه شرقی همچنان ادامه دارد

«عفرین» بخشی از آتش‌بس

● با وجود تأکید شورای امنیت بر برقراری آتش‌بس فوری یک‌ماهه در سوریه، حملات هوایی جدید به مناطق تحت کنترل شورشیان در نزدیکی دمشق، موسوم به غوطه شرقی در روز گذشته دست‌کم ۱۰ کشته به جا گذاشته و اتحادیه اروپا و سازمان ملل با اعتراض به این حملات خواستار برقراری فوری آتش‌بس شده‌اند. هم‌زمان گزارش شده که حمله نیروهای ائتلاف به رهبری آمریکا علیه داعش، در شرق سوریه به کشته‌شدن ۲۵ غیرنظامی انجامیده است.برپایه گزارش آسوشیتدپرس، دیده‌بان حقوق بشر سوریه و گروه دفاع غیرنظامیان معارضان اسد، موسوم به کلاه‌سفیدها، اعلام کرده‌اند که در حملات هوایی که دقایقی پس از نیمه‌شب در دوما صورت گرفت، ۹ نفر کشته شده‌اند. علاوه‌براین یک نفر نیز در بامداد روز دوشنبه در شهرک حرستا کشته شده است. شهرک حرستا، در شمال شرقی دمشق و در حومه دوما واقع است و تلویزیون دولتی سوریه نیز روز دوشنبه تصاویری را از بمباران و گلوله‌باران این شهرک به نمایش گذاشت.این حملات مورد اعتراض اتحادیه اروپا، دبیرکل سازمان ملل و نیز کمیسر عالی حقوق بشر این سازمان قرار گرفته است و فدریکا موگرینی، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا و آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، خواستار اجرای «بدون فوت وقت» قطع‌نامه شورای امنیت شده‌اند. گوترش گفت زمان آن فرارسیده است که «جهنم روی زمین در منطقه غوطه شرقی» سوریه متوقف شود.این در حالی است که بنا بر اعلام منابع دفتر ریاست‌جمهوری ترکیه، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه و امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه، در تماس تلفنی درباره روند عملیات «شاخه زیتون» گفت‌وگو کردند. منابع دفتر ریاست‌جمهوری ترکیه اعلام کردند: دو طرف درباره برقراری آتش‌بس همفکر بوده و تاکید کردند که این آتش‌بس برای بهبود وضعیت انسانی در سوریه بسیار مهم است. همچنین ریاست‌جمهوری فرانسه نیز گزارش داد که مکرون به اردوغان گفته احترام به آتش‌بس در سوریه به طور کامل امری حتمی است و آتش‌بس انسانی در سوریه همچنین شامل عفرین می‌شود.

نیویورک تایمز نوشت:

کمک آمریکا به هسته‌ای‌شدن عربستان

● «کشوری دیگر با توانایی بالقوه ساخت تسلیحات هسته‌ای، آخرین چیزی است که خاورمیانه به آن نیاز دارد و اگر آمریکا برنامه عربستان برای واردکردن تجارت انرژی هسته‌ای و ایجاد ۱۶ رآکتور برای تولید برق در ۲۵ سال آتی را مدیریت نکند، این اتفاق خواهد افتاد». به گزارش ایسنا، نیویورک تایمز در گزارشی با عنوان «آیا آمریکا برای دستیابی به سلاح هسته‌ای به عربستان کمک می‌کند؟»، نوشت: عربستان نمی‌گوید که می‌خواهد پس از اسرائیل دومین زرادخانه هسته‌ای را در این منطقه که روزبه‌روز بی‌ثبات‌تر می‌شود، در اختیار داشته باشد. آنان تأکید دارند که این رآکتورها تنها برای تولید انرژی برای اهداف داخلی استفاده خواهد شد تا بتوانند از منابع عظیم نفت خود برای به‌دست‌آوردن درآمد خارجی بهره بگیرند. بااین‌حال نشانه‌هایی وجود دارد که حاکی از تمایل عربستان به گزینه ساخت تسلیحات هسته‌ای برای ایجاد مانعی در مقابل رقیب اصلی خود، یعنی ایران، است. اقدامات دولت اوباما برای مذاکره درباره توافقی بر سر ارسال تکنولوژی هسته‌ای غیرنظامی به عربستان ناکام ماند - چنین توافقی پیش از آنکه کشوری بتواند تکنولوژی هسته‌ای آمریکا را به اصطلاح بخرد، لازم است- علت این ناکامی هم نپذیرفتن تعهدی الزام‌آور و قانونی از سوی عربستان برای خودداری از غنی‌سازی اورانیوم و پردازش دوباره پلوتونیوم - که می‌تواند برای تولید سوخت تسلیحات هسته‌ای استفاده شود- بود. امارات در توافق‌نامه سال ۲۰۰۹ برای منع گسترش، «استاندارد طلایی» برای قراردادهای همکاری هسته‌ای غیرنظامی‌اش را پذیرفت.هم‌اکنون مذاکرات جدید تحت رهبری رئیس‌جمهوری پیگیری می‌شود که نیازهای تجاری آمریکا را اولویتش می‌داند و به‌شدت به رهبران عربستان ابراز علاقه می‌کند. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، به طور نظری در جایگاه مناسبی برای فریب‌دادن عربستان برای پذیرش استاندارد طلایی قرار گرفته است. او می‌تواند ریاض را متقاعد کند که خرید سوخت‌های غنی‌شده برای رآکتورها از یک تأمین‌کننده خارجی ارزان، از تولید آن در عربستان عقلانی‌تر است. چنین توافقی روابط عربستان با آمریکا را که متعهد شده از این کشور در برابر دشمنانش محافظت کند، نیز محکم‌تر می‌کند.اما سؤالاتی درباره محدودیت‌هایی که دولت ترامپ تعیین خواهد کرد و پذیرش آنها از جانب عربستان به‌عنوان بخشی از توافقی که دو طرف مذاکره دوباره آن را آغاز خواهند کرد، وجود دارد. تاکید بر شرایط سختگیرانه می‌تواند عربستان را مجبور کند که به جای آمریکا از روسیه و چین که قوانین منع گسترش را اعمال نمی‌کنند، خرید کند یا حتی فرانسه و کره‌جنوبی؛ و به‌این‌ترتیب صنعت هسته‌ای آمریکا که برای تجارت‌های جدید سودآور مشتاق است، ناکام می‌ماند.

عکس: Gettyimages

هیئت عربستانی در بحبوحه انتخابات پارلمانی وارد بیروت شد

مقدمه‌چینی برای نفوذ

بعد از یک دوره روابط پرتنش میان عربستان سعودی و لبنان، ریاض حالا به دنبال بهبود رابطه خود با بیروت است تا شاید از این طریق بتواند نفوذ خود در این کشور را افزایش دهد و از این رهگذر در انتخابات پارلمانی آتی لبنان هم تأثیرگذار باشد. تنش میان دو طرف در ماه نوامبر و با استعفای پرحاشیه سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان، در عربستان به اوج رسید؛ اما روز گذشته هیئتی از مقامات عالی‌رتبه عربستانی با هدف بهبود رابطه این کشور با لبنان وارد بیروت شدند. نزار العلولا، سرپرست هیئت عربستانی، روز گذشته و در آغاز سفر چهارروزه به لبنان، بلافاصله بعد از رسیدن به فرودگاه بیروت با میشل عون، رئیس‌جمهوری لبنان، دیدار کرد. آن‌طور که یکی از مقامات رسمی به روزنامه دیلی‌استار گفته است، دو طرف ساعت سه بعدازظهر به وقت محلی در کاخ بعبدا (کاخ ریاست‌جمهوری لبنان) با یکدیگر دیدار کردند و درباره روابط لبنان- عربستان سعودی و تحولات منطقه گفت‌وگو کردند. به گفته این منبع، العلولا همچنین مأموریت دارد که نامه ملک سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه سعودی را به میشل عون برساند؛ هرچند محتوای این نامه مشخص نیست. «ولید الیعقوب»، سفیر عربستان در لبنان و «ولید البخاری»، کاردار سابق سفارت عربستان سعودی در بیروت، هم در میان نمایندگان عربستان در این سفر هستند.

قرار است علولا در این سفر چهارروزه علاوه بر میشل عون در دیدارهایی جداگانه با نبیه بری، رئیس پارلمان لبنان، سامی الجمیل، رهبر حزب «الکتائب» و سمیر جعجع، رهبر حزب نیروهای لبنانی، گفت‌وگو کند. سامی الجمیل و سمیر جعجع سال گذشته به ریاض سفر کرده و با محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی، دیدار کردند. العلولا که روز گذشته به بیروت سفر کرد، جایگزین ثامر السبهان شده است که پرونده بیروت در عربستان در اختیار او بود. کنارزدن السبهان که با اظهارنظرهای تند و تیزش معروف شده، می‌تواند نشانه‌ای از تغییر رویکرد عربستان باشد. در چنین فضایی العلولا با سفر به بیروت به دنبال تنش‌زدایی در روابط عربستان و لبنان و بازسازی این روابط است. شبکه اوتی‌وی لبنان نیز گزارش داد، ثامر السبهان از صحنه سیاسی عربستان خارج شده و اکنون العلولا آمده و به نظر می‌رسد در مأموریتش چهار هدف دارد: دریافت پرونده لبنان، گرم‌کردن خطوط روابط لبنان و عربستان، حل اختلاف با سعد حریری بعد از اینکه مشخص شد این مسئله مناسب با مرحله آینده نیست؛ آن هم در آستانه انتخابات و هدف چهارم مقابله با طرح حزب‌الله است.

به گفته یک منبع سیاسی، سفر اخیر نمایندگان عربستانی به لبنان گویای علاقه این پادشاهی به بهبود روابط دو طرف است؛ به‌ویژه درحال‌حاضر که لبنان مهیای برگزاری انتخابات پارلمانی در فصل بهار است. انتخابات پارلمانی لبنان روز شش ماه می برگزار می‌شود؛ انتخاباتی که برای اولین بار از سال ۲۰۰۹ به این سو برگزار می‌شود و ازآنجاکه لبنان ساختاری پارلمانی دارد، آینده سیاسی این کشور را برای چهار سال آینده رقم خواهد زد. به باور بسیاری از تحلیلگران یکی از اهداف عربستان از سفر اخیر به لبنان تلاش برای تأثیرگذاری در انتخابات پارلمانی این کشور است. در چنین زمینه‌ای برای عربستان سعودی مهم است که گروه‌های همسو با این کشور در انتخابات نتیجه خوبی کسب کنند و در مقابل بتواند مانع از پیروزی گروه‌های مخالف و در صدر آن حزب‌الله شود.

جریان موسوم به ۱۴ مارس که شامل احزابی مانند المستقبل، نیروهای لبنانی و الکتائب می‌شود، نزدیک‌ترین جریان سیاسی به عربستان است؛ اما این جریان در سال‌های اخیر به‌شدت دچار انشقاق و شکاف‌های جدی شده است. یکی از سیاست‌های عربستان تلاش برای بازسازی این جریان و متحدکردن آن در انتخابات پیش‌رو است. در هفته‌های اخیر «ولید الیعقوب»، سفیر تازه عربستان در بیروت، دیدارهای متعددی را با این هدف داشته است. نزار العلولا نیز در روزهای آینده با چهره‌های سیاسی متعددی در جریان ۱۴ مارس و شخصیت‌های اهل سنت لبنان دیدار می‌کند که با توجه به نزدیک‌بودن انتخابات این گمانه را مطرح کرده که تحولات انتخاباتی اصلی‌ترین محور رایزنی‌های او با این شخصیت‌هاست. شرایط حاکی از آن است که نماینده عربستان که دعوت‌نامه‌ای را مبنی بر سفر سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان، به عربستان به همراه دارد، با وجود اختلاف بین حریری و سمیر جعجع، برای منسجم‌کردن احزاب ائتلاف ۱۴ مارس در فهرست‌های مشترک انتخاباتی تلاش خواهد کرد. نکته جالب توجه این است که سفر اخیر هیئت عربستانی دو روز بعد از اعمال فشار بر مدیریت هتل «مونرو» که به دست ارتش لبنان اداره می‌شود، صورت می‌گیرد. این اعمال فشار برای لغو کنفرانس عمومی «حرکة المبادرة الوطنیة» (جنبش ابتکار عمل ملی) برای فارس سعید و رضوان السید، دو مؤسس این جنبش، بود که قرار بود در حضور هزار نفر برگزار شود که لغو آن سروصدای زیادی به پا کرد. زمانی که دکتر فارس سعید در حال تکمیل مقدمات برگزاری کنفرانس بود، ناگهان به او تلفنی خبر داده شد که هتل مذکور از میزبانی این کنفرانس به علت فشارهایی که در معرض آن قرار گرفته، معذور است. همچنین این دو فرد کنفرانس مطبوعاتی دیگری را در «الاشرفیه» برگزار کردند که رضوان السید در افتتاحیه آن گفت: براساس استدلالات ما، این هتل از آنِ ارتش است و به دلایل امنیتی می‌تواند هر کاری کَند، البته این امر پیامدهای خطرناکی به همراه دارد؛ نه‌فقط به‌این‌دلیل که ارتش اداره اطلاعات خود را در آنجا به کار گرفته است؛ بلکه به‌این‌دلیل که آنها به دنبال سرکوب‌کردن همه آزادی‌هایی هستند که قانون اساسی اجازه آن را داده است. قبلا نیز ارتش از بازوی اطلاعات خود برای منع نشست سیاسی استفاده کرده بود.

یکی دیگر از اهداف سفر اخیر بهبود رابطه دو طرف بعد از استعفای جنجالی سعد الحریری در عربستان است. علولا، اولین مقام عالی‌رتبه عربستانی است که بعد از استعفای ماه نوامبر سعد حریری به لبنان سفر می‌کند. حریری روز چهارم نوامبر به طور غیرمنتظره‌ای از عربستان استعفای خود را اعلام کرد و به دلیل شرایط غیرعادی او در زمان اعلام استعفا بسیاری این گمانه را مطرح کردند که حریری تحت فشار عربستان و برای فشار بر ایران و حزب‌الله استعفا داده است. میشل عون نیز پس از استعفای حریری، پادشاهی عربستان را متهم کرد که نخست وزیر لبنان را تحت فشار قرار داده است. حریری روز ۲۱ نوامبر و پس از میانجیگری فرانسه به لبنان بازگشت و پس از رسیدن به لبنان با شرط و شروطی، از جمله دخالت‌نکردن حزب‌الله در مسائل داخلی کشورهای منطقه‌ای، استعفای خود را پس گرفت.

بسیاری معتقد بودند که عربستان به دنبال آن بود که از طریق استعفای حریری، زمینه اعتراض‌های گسترده را علیه حزب‌الله و ایران به‌عنوان مسببان این اتفاق فراهم کند و از این طریق به هدف سیاسی خود دست یابد. اما آنچه در عمل رخ داد، ایجاد فضای منفی در جامعه لبنان علیه عربستان بود. کارزار بازگشت نخست‌وزیر خود گواهی بر این مسئله بود.

در این میان کشورهای غربی و حاشیه خلیج فارس هم نگران قدرت‌گرفتن بیشتر حزب‌الله هستند. با توجه به اینکه انتخابات آتی لبنان بر اساس نظام جدید یعنی سیستم انتخاباتی نسبی برگزار می‌شود، این کشورها نگران‌اند که حزب‌الله و هم‌پیمانان این گروه بتوانند اکثریت پارلمانی این کشور را از آن خود کنند و قدرت خود در این کشور را بیش‌ازپیش افزایش دهند. روز شنبه، سیدحسن نصرالله، رهبر حزب‌الله لبنان در سخنرانی تلویزیونی خود گفت سفارت‌های عربستان سعودی و ایالات‌متحده در آستانه انتخابات پارلمانی در حال هماهنگی تلاش‌هایی برای تشکیل فهرستی از نامزدهای نزدیک به خود برای رویارویی با نامزدهای حزب‌الله هستند.

رویداد

واکنش محتاطانه آمریکا به پیشنهاد کره‌شمالی

● کاخ سفید از پیشنهاد کره‌شمالی برای مذاکره با آمریکا به‌طور اصولی استقبال اما تأکید کرد هدف نهایی هرگونه گفت‌وگو، باید خلع سلاح هسته‌ای پیونگ‌یانگ باشد.

تظاهرات هزاران نفر در مسکو علیه پوتین

● هزاران شهروند روسی با برگزاری تظاهراتی در خیابان‌های مسکو، پایتخت روسیه، یاد بوریس نمتسوف، از منتقدان ولادیمیر پوتین را در سالگرد قتلش گرامی داشتند. این تظاهرات در حالی برگزار شد که سه هفته دیگر انتخابات ریاست‌جمهوری روسیه در این کشور برگزار خواهد شد. تظاهرات‌کنندگان خواهان کناره‌گیری آقای پوتین از قدرت شدند.

دادگاهی‌شدن صالح مسلم در پراگ

● «بکر بوزداغ» معاون نخست‌وزیر ترکیه اعلام کرد صالح مسلم، رهبر سابق حزب «اتحاد دموکراتیک کرد سوریه» در شهر پراگ در جمهوری چک دادگاهی شد. به گزارش ایلنا به‌نقل از آناتولی، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه نیز گفت: ما امیدواریم چک، صالح مسلم را تحویل ترکیه دهد.

شلیک موشک بالستیک به مواضع عربستان

● یک منبع نظامی در ارتش یمن از شلیک یک موشک زلزال۲ به محل تجمع نیروهای عربستانی در نجران و یک موشک قاهر۲ به پایگاهی در مأرب خبر داد و گفت: در این حمله مرکز تجمع نیروهای عربستانی در منطقه «رقابه سقام» در نجران هدف قرار گرفت.

بازجویی دوباره از نتانیاهو

● بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل روز جمعه به‌عنوان مظنون پرونده کمپانی مخابراتی «بیزک» و به‌عنوان شاهد در پرونده فساد احتمالی در ارتباط با خرید سه زیردریایی از آلمان تحت بازجویی قرار می‌گیرد.

پیروزی کمونیست‌ها و دموکراسی در کوبا

خاویر کورالس . جیمز لاکستون

برای اولین بار در شش دهه گذشته، کوبا می‌تواند رهبری غیر از کاستروها داشته باشد. در ۱۱ مارس، کوبا انتخاباتی را برای مجمع ملی برگزار می‌کند که این مجمع به نوبه خود رئیس‌جمهور آتی کشور را در ۱۹ آوریل تعیین خواهد کرد. رائول کاسترو، رئیس‌جمهور کوبا و برادر فیدل کاستروی فقید برای دور بعدی ریاست‌جمهوری نامزد نخواهد شد. در سال ۲۰۱۲، او محدودیت دوره‌های ریاست‌جمهوری را مطرح کرد و به نظر قصد دارد به آن پایبند بماند. انتظار می‌رود که مجمع ملی، رئیس‌جمهور بعدی را خارج از دایره خاندان کاسترو انتخاب کند.اما این مسئله چه پیامدی برای کوبایی‌ها دارد؟ یک قرائت خوش‌بینانه این است که این مسئله می‌تواند اولین گام در جهت دموکراسی باشد. اما قرائت واقع‌بینانه‌تر این است که کوبا همچنان در همان مسیر حرکت خواهد کرد؛ یعنی حاکمیت تک‌حزبی غیردموکراتیک. اگر حزب کمونیست کوبا- تنها حزبی که در رژیم تک‌حزبی کوبا اجازه مشارکت در انتخابات را دارد- باهوش باشد، خواهد کوشید تا از این دور بسته خارج شود. در واقع گذار به دموکراسی می‌تواند به نفع این حزب باشد. حزب کمونیست کوبا می‌تواند از رهایی از خاندان کاسترو برای ایجاد آزادی‌های جدید برای کشور استفاده کند. از اینها گذشته، در بسیاری از دموکراسی‌های جدید، احزاب حاکم اقتدارگرای قدیمی همچنان بازیگر اصلی هستند. در بیشتر موارد، این احزاب اقتدارگرا حتی در انتخابات آزاد و عادلانه نیز پیروز می‌شوند. از مکزیک، مغولستان، لهستان، پاناما، اسپانیا و کره جنوبی گرفته تا تایوان و تونس، مردم همان آدم بدها را به قدرت می‌رسانند. علت این است که در بیشتر وضعیت‌های پساانتقالی، برخی رأی‌دهندگان دلشان برای همان گذشته اقتدارگرایانه تنگ می‌شود. در مورد کوبا، این حزب می‌تواند با اتکا به دستاوردهای خود در حوزه‌هایی مانند خدمات رفاهی رایگان همچون درمان، ملی‌گرایی و امنیت داخلی به آینده خوش‌بین باشد.رژیم‌های اقتدارگرای این‌چنینی از جمله کوبا اغلب برای دهه‌های متمادی دوام می‌آورند اما با مرگ نسل انقلابی به مشکل برمی‌خورند؛ مخصوصا اگر نتوانند منبع جدید و جایگزینی برای مشروعیت خود بیابند؛ مانند رشد اقتصادی خارق‌العاده چین در دهه‌های اخیر. به همین دلیل، این «فرصت طلایی» می‌تواند به کمک حاکمان کوبا نیز بیاید. متأسفانه مردم کوبا، نشانه‌های چندانی از توجه به این فرصت از سوی حاکمان خود نمی‌بینند در عوض، اکثر نشانه‌ها از تداوم وضع موجود حکایت دارد. از نظر آنها انتخاب یک رئیس‌جمهور بیرون از دایره خاندان کاستروها به معنای گذار به یک رژیم آزادتر نیست.رائول کاسترو دیگر رئیس‌جمهور کوبا نخواهد بود اما به طور کامل از قدرت کنار نخواهد رفت. او رئیس حزب کمونیست و رئیس غیررسمی ارتش یعنی دو نهاد مهم این کشور باقی خواهد ماند. در چنین شرایطی، او از حق وتوی گشایش‌های دموکراتیک بالقوه برخوردار خواهد بود. علاوه بر این، پسر و دختر کاسترو نیز در پست‌های کلیدی باقی خواهند ماند. پسرش آلخاندرو در حال حاضر وزارت داخلی را اداره می‌کند و دخترش، ماریلا، یکی از اعضای مجمع ملی و رئیس یکی از مهم‌ترین اتاق‌فکرهای کوباست. گذشته از این فامیل‌بازی‌ها، مهم‌ترین میراث سیاسی رائول کاسترو، کنترل نظامی اقتصاد است که به نظر نمی‌رسد به این آسانی‌ها کنار زده شود. ارتش کوبا بخش وسیعی از شرکت‌های فعال در حوزه تجارت از جمله هتل‌ها تا صرافی‌ها و بنادر را در اختیار دارد و هر فعال سیاسی و اقتصادی می‌داند که شکستن این انحصار کار دشواری است. علاوه بر این، به خاطر بسته‌بودن اقتصاد کوبا، بخش خصوصی ضعیف و کوچک شده است. در دوران فیدل کاسترو، کوبا یکی از سختگیرانه‌ترین ممنوعیت‌ها علیه مالکیت خصوصی را به اجرا درآورد. البته در دوران رائول تعداد فعالیت‌های خوداشتغالی مجاز افزایش یافت اما به مشاغلی با سطوح مهارتی پایین محدود ماند. در واقع محدودیت‌های سنگین در تأمین مالی و استخدام افراد همچنان به قدرت خود پابرجاست. از دیگر سو، سه‌گانه‌ای که این رژیم را بعد از جنگ سرد سرپا نگه داشته نیز پابرجاست؛ یعنی سه‌گانه مهاجرت، سرکوب و پول‌پاشی. مهاجرت در واقع حکم یک سوپاپ اطمینان را داشته و به سرسخت‌ترین مخالفان این رژیم امکان خروج از این جزیره را داده است. سرکوب مخالفان باقی‌مانده نیز همچنان ادامه دارد و پول‌پاشی که سالانه مبلغی معادل سه میلیارد دلار می‌شود، یک شریان حیاتی برای اقتصاد کوباست. شاید فکر کنید که این پول‌پاشی‌ها می‌تواند از طریق تأمین مالی جامعه مدنی به رشد دموکراسی در کوبا کمک کند ولی به علت فراگیربودن فقر و حجم کم نقدینگی، اکثر این بودجه‌ها صرف مصارف خانگی و فعالیت‌های خوداشتغالی می‌شود و مبلغ چندانی برای فعالیت گروه‌های مدنی که بخشی جدایی‌ناپذیر از تحقق دموکراسی‌اند، باقی نمی‌ماند. در چنین شرایطی، احتمالا حاکمیت تنها از یک طریق می‌تواند برای گسترش دموکراسی تحت فشار قرار گیرد؛ از نزاع میان حزب کمونیست و ارتش. آقای کاسترو نیز بهتر از هر کسی به این مسئله واقف است و به همین خاطر است که می‌خواهد مسئولیت هر دو نهاد را در دست داشته باشد. تا وقتی در بر این پاشنه بچرخد، امید چندانی به یک کوبای آزاد نمی‌توان داشت.